

ทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงาน
วิชาการในยุคปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี*

ATTITUDES OF TEACHERS TOWARDS ACADEMIC
ADMINISTRATION IN THE MODERN ERA OF SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE RATCHABURI SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE IN RATCHABURI

รัตนฐาภัทร์ ธนโชติสุขสabay¹, พิศุทธิ์ บัวเปรม², ประสิทธิ์ ไชยศรี³, ณัฐตะวัน ลิมประสงค์⁴
และ บัญชา ศิริเรืองชัย⁵

Rattaphat Thanachotsuksabai¹, Pisut Bourpream², Prasit Chaisri³, Nattawan Limprasong⁴
and Bancha Sirirueangchai⁵

^{1,5}มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตวัชรพล

^{1,5}Western University, Watcharapol Campus, Thailand

²⁻⁴มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

²⁻⁴Phetchabun Rajabhat University, Thailand

Corresponding author E-mail: bsch54@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหาร
สถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการในยุคปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
เป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่สายงานการสอนโรงเรียนมัธยมในจังหวัดราชบุรี จำนวน 300 คน โดย
วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น

* Received 17 November 2023; Revised 14 December 2023; Accepted 27 December 2023

แบบสอบถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบตรวจสอบรายการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการในยุคปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ส่วนด้านการพัฒนา หลักสูตร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

คำสำคัญ: ทศนคติของครูผู้สอน, การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

The objective of this research is the attitude level of teachers towards academic administration in the modern era of secondary schools under the jurisdiction of the Ratchaburi Secondary Educational Service Area Office in Ratchaburi. This research is a survey research. The sample group used in the research is 300 teachers who perform teaching duties at secondary schools in Ratchaburi province by simple random sampling method. The research instrument is a questionnaire with a rating scale and a checklist. And the Statistics to use in analysis are percentage, mean and standard deviation.

The results of the research found that Overall, teachers' attitudes towards academic administration in the modern era of secondary schools under the jurisdiction of the Ratchaburi Secondary Educational Service Area Office in Ratchaburi is the level of agreement. When considering each issue, it was found that the development and use of technological media for education had the highest average followed by measurement, evaluation and transfer of academic results. As for curriculum development has the lowest average.

Keywords: Attitudes of teachers, Academic administration, Secondary schools

บทนำ

การศึกษาไทยเริ่มก้าวเข้าสู่ยุคของสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีการเปิดกว้างขึ้น มีความหลากหลายรูปแบบให้มนุษย์ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองได้อย่างรวดเร็วโดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของไทย เพื่อให้ก้าวทันโลกยุคใหม่ที่ไร้ขอบเขตภายใต้จินตนาการของมนุษย์ที่สร้างขึ้น การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา จะเห็นได้ว่า สถานศึกษาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ มีสิ่งที่จำเป็นต้องการและหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ คอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ต ในสถานศึกษาทุกแห่งมีความต้องการใช้เท่า ๆ กัน ความรู้ความเข้าใจที่ทุกคนต้องเข้าไปให้ถึงโลกแห่งสังคมการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีเป็นจะทำให้เกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุดต่อตัวเอง แต่ในทางกลับกันหากใช้อย่างผิดวิธี ก็อาจทำให้เกิดความสูญเสียก็เป็นได้ (พัชรพรพิน, 2558)

ขณะเดียวกัน การปฏิรูปการศึกษาไทยตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้กำหนดแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษามีวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปไว้ 4 ด้าน คือ 1. ยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา ครอบคลุมผลลัพธ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติที่ถูกต้อง และรู้จักดูแลสุขภาพ เพื่อการจัดการในเรื่องการดำรงชีวิตของตนเองและการใช้ชีวิตร่วมกับ ผู้อื่นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา 54 วรรค 4 (1.2) ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ที่ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ครุมีจิตวิญญาณ ของความเป็นครู (1.3) หลักสูตรและกระบวนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ (educational core processes) ที่ยืดหยุ่น หลากหลาย ถูกต้อง ทันสมัย ทันเวลา และมุ่งเน้นการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ทางสังคมที่ถูกต้อง (1.4) สถานศึกษาและระบบสนับสนุน (educational institutions and support systems) ที่ตอบสนองต่อความต้องการของการจัดการศึกษาตลอดจนทรัพยากรด้านการศึกษามีคุณภาพ ได้แก่ งบประมาณและเทคโนโลยี 2. ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (reduce disparity in education) เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา (equity in education) ประกอบด้วย (2.1) โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้ (equity in access) (2.2) โอกาสในการได้รับทางเลือกในการศึกษาและการเรียนรู้พัฒนาที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน (equity in choosing Appropriate process in education) (2.3) โอกาสในการได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพที่ เหมาะสมกับศักยภาพตามความถนัดของ

ผู้เรียน (equity in benefiting from aptitude-based quality of education) ทั้งในและนอกระบบการศึกษา รวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ 3. มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (leverage excellence and competitiveness) หมายถึง การสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียนที่มีศักยภาพสูง มีความเป็นผู้นำ ริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ และการผลิตนักวิจัยและนักเทคโนโลยีขั้นแนวหน้าให้สามารถต่อยอดงานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ การสร้างความร่วมมือและเชื่อมต่อกับสถาบันวิจัยอื่น ๆ ทั่วโลก สอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ อีกทั้งสถาบันการศึกษาของไทยและระบบการศึกษาไทยต้องได้รับการยอมรับว่าเทียบเคียงได้กับประเทศชั้นนำอื่น ๆ 4. ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล (improve Efficiency, agility and good governance) โดยเฉพาะการส่งเสริมและสร้างสมดุลของความคุ้มค่า ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ คุณธรรม และจริยธรรม (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2561)

จากแผนการปฏิรูปการศึกษาไทยตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีดังกล่าวในช่วงปีที่ผ่านมาไม่ได้แสดงถึงความคืบหน้าในการดำเนินงานอย่างแท้จริง เพียงแต่มีผลในการนำเสนอตัวเลขในเชิงประสบความสำเร็จมากกว่า ทำให้ไม่อาจการประเมินความสำเร็จเชิงประจักษ์ได้ ณ สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปด้านการศึกษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับทางสวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ได้มีการทำผลสำรวจเกี่ยวกับการศึกษาและครูไทยขึ้น โดยผลโพลชี้ปัญหาการศึกษาไทยมาจากความเหลื่อมล้ำ การบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างวันที่ 16-19 สิงหาคม 2565 ได้สำรวจความคิดเห็นประชาชนทั่วประเทศ จำนวน 1,059 คน พบว่า ปัญหาการศึกษาไทย ณ วันนี้เกิดจาก “ความเหลื่อมล้ำทางสังคม” 61.19% รองลงมาคือ การบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ 59.49% โดยเห็นด้วยว่าในช่วงโควิด-19 “ครูไทย” ปรับตัวได้ดีทันกับการเปลี่ยนแปลง 70.71% ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนา “ครูไทย” คือ เงินเดือนและค่าตอบแทน 65.34 รองลงมาคือการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น โควิด-19 64.49% ทั้งนี้ครูไทยที่ดีควรรักในอาชีพ มีจิตวิญญาณความเป็นครู 74.98% รองลงมาคือ กล้าที่จะทำอะไรใหม่ๆ ไม่ยึดติดอยู่กับวิธีการแบบเดิม ๆ 67.42% และประชาชนมองว่าอาชีพครูยังเป็นอาชีพที่คนอยากเป็น 57.97% รองลงมาคือ ไม่อยากเป็น 40.99% จากผลการสำรวจพบว่า สาเหตุของปัญหาการศึกษาไทยยังคงมาจากความเหลื่อมล้ำและการ

บริหารงานที่มีการปรับเปลี่ยนนโยบายบ่อยครั้ง แม้จะต้องการปฏิรูปการศึกษาไทยให้ดีขึ้นแต่ก็ยังคงมีปัญหาสะสมอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อต้องอยู่ในสถานการณ์โควิด-19 กลับพบว่าบุคลากรสำคัญอย่าง “ครูไทย” นั้น ปรับตัวได้เป็นอย่างดี สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้แลกเปลี่ยนกันอย่างหลากหลาย ทั้งนี้บทบาทของครูไทยที่ประชาชนคาดหวังก็คือการเป็นครูที่รักในอาชีพและกล้าที่จะทำสิ่งใหม่อย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้อาชีพครูเป็นอาชีพที่คนไทยอยากเป็น และเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาการศึกษาไทยต่อไป (สยามรัฐออนไลน์, 2566)

หากจะกล่าวถึงบทบาทของครูไทยในยุคปัจจุบันนั้น ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์ ได้ให้มุมมองเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า ครูไทยในยุคศตวรรษที่ 21 จะต้องกลับมาดูการศึกษาโดยรวมของเราได้ปฏิรูปการศึกษาที่เน้นทักษะ เพื่อนำไปสู่การมีผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพแล้วหรือยัง เพราะขณะนี้โลกตอนนี้มีการพัฒนาด้วยไอเดียความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมใหม่ ๆ แต่เรายังคงเลือกที่จะเป็นผู้รับมากกว่าที่จะเป็นนักสร้างสรรค์เสียเอง ทำให้ประเทศไทยเราตกอยู่ในฐานะเป็นเพียงผู้บริโภคอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ฉะนั้นมันถึงเวลาแล้วที่จะต้องเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ของเด็กไทยเสียใหม่ ให้รู้จักการสร้างสรรค์ ร่วมกันวางแผน รู้จักแยกแยะ รู้จักประยุกต์ วิจัยค้นคว้า สร้างผลงาน วางแผนและประมวลผลเป็น ซึ่งตัวแปรที่สำคัญในเรื่องนี้ก็คือครู ซึ่งคุณลักษณะสำคัญ 7 ประการของครูในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้ (นรวิทย์ ผันเชียร, 2561)

1. สร้างและบูรณาการความรู้ได้ ครูจะต้องสามารถบูรณาการความรู้ต่าง ๆ ที่มีมาใช้ในการสร้างสรรค์และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ
2. มีความคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ ครูจะต้องสอนให้เด็กมีทักษะกระบวนการคิด โดยสามารถคิดวิเคราะห์ในเรื่องต่าง ๆ และมีความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์
3. มีวิสัยทัศน์และตักตวงทางความคิดเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียน ครูจะต้องเป็นคนมีวิสัยทัศน์ เน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยการส่งเสริมการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กตักตวงทางความคิดได้ด้วยตัวเอง และมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน
4. ครูต้องรู้และเข้าใจเทคโนโลยีใหม่ มีทักษะใหม่ ๆ พร้อมทั้งชี้แนะข้อดีข้อเสียให้ผู้เรียนได้ ครูจะต้องสามารถใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการศึกษาได้หลากหลาย และสามารถชี้ให้เด็กเห็นถึงข้อดีข้อเสีย และการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
5. มีทักษะการสอนเด็กให้เติบโตเต็มศักยภาพและสร้างผลงานใหม่ ๆ ครูจะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กตามวัยและให้เด็กพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพของเด็กและเน้นให้เด็กเปลี่ยนจากเป็นผู้รับกลายเป็นผู้พัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่

6. ต้องเข้มแข็งในจรรยาบรรณ คุณธรรม จริยธรรม และชักชวนให้คนอื่น ๆ ทำเพื่อสังคม ครูจะต้องยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ รักษาคุณธรรมจริยธรรมและเป็นบุคคลหนึ่งในสังคมที่ช่วยให้สมาชิกในสังคมนั้น ๆ มีแนวทางในการปฏิบัติตนเองและสังคมที่เหมาะสม

7. มีบทบาทนำด้านการสอนและวิชาชีพ พัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและในวิชาชีพ ร่วมกับผู้บริหารมากขึ้น ครูจะต้องมีบทบาทต่อการส่งเสริม พัฒนา และประเมินผลการเรียนรู้ และวิชาชีพในโรงเรียนร่วมกับบุคลากร ผู้บริหาร และชุมชน

จากคุณลักษณะทั้ง 7 ข้อที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า ลักษณะของครูในยุคศตวรรษ 21 นั้น เรื่องของการใช้เทคโนโลยีและการสร้างให้ผู้เรียนเป็นนักคิดและนักพัฒนา ถือเป็นหัวใจหลักในการส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ครูจะเป็นผู้สอนอย่างเดียวเหมือนเมื่อก่อนไม่ได้ จะต้องให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเองด้วย โดยที่ครูออกแบบการเรียนรู้เป็นผู้แนะนำ และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับเด็ก ทั้งนี้เพื่อให้เด็กสามารถสร้างสรรค์และพัฒนาองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเอง ซึ่งการสร้างสรรค์ด้วยตัวเองนี้คือแนวทางสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นกับการศึกษาไทยเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้น จากสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของไทยทั้งทางด้านสถานการณ์ปัจจุบัน ด้านนโยบายการปฏิรูปของรัฐในปัจจุบัน ผลสำรวจของความคืบหน้าในการดำเนินงาน และบทบาทของครูที่ควรจะเป็นในยุคปัจจุบันนั้น จำเป็นต้องอาศัยการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีหน้าที่เป็นหัวหน้าหน่วยงานหรือสถานศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยนำกฎระเบียบ เกณฑ์ และมาตรฐานที่กำหนดมาดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ดำเนินการตามแนวทางเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด รวมทั้งบริหารงานในฐานะผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา มีการบริหารและการตัดสินใจโดยองค์คณะบุคคล มีวางแผนและดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ บริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคคล และการบริหารทั่วไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยถูกต้อง โปร่งใส และสามารถให้ผู้อื่นตรวจสอบได้ (มานนท์ จันทรเจียม, 2558)

ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ เพราะโรงเรียนไม่ใช่เป็นเพียงสถานที่เตรียมอนาคตให้เด็กเท่านั้น แต่ยังเป็นสถานที่ที่นักเรียน ครู และผู้บริหารได้อยู่ร่วมกันและพัฒนาไปด้วยกัน ขณะเดียวกัน การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมี

ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มานนธ์ จันทร์เจียม, 2558 : 3) ดังนั้น การที่นักเรียนสามารถเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตนเองหรือไม่นั้น การจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง สถานศึกษาจะดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้นั้น สถานศึกษาจะต้องกำหนดขอบข่ายการดำเนินงานบริหารด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคลการบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานงบประมาณให้บรรลุเป้าหมายตามภารกิจที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานด้านวิชาการที่ถือเป็นภารกิจหลักที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพผู้เรียนโดยตรง

จากเหตุผลดังกล่าว จะเห็นว่าความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุผลตามภารกิจและนโยบายจากรัฐได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานจากคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกฝ่ายของสังคมหรือชุมชน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการในยุคปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี เพื่อต้องการทราบว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาภายใต้นโยบายของรัฐและสถานการณ์ในปัจจุบันนี้ การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งประโยชน์ให้ได้รับรู้และเข้าใจการทำงานของครูผู้สอนเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงยกระดับคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการในยุคปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แหล่งข้อมูล

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สายงานการสอนโรงเรียนมัธยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี จาก 26 โรงเรียน จำนวน 1,331 คน (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สายงานการสอนโรงเรียนมัธยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี จำนวน 300 คน โดยผู้วิจัยได้ใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณเท่ากับ 298 คน และใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จากโรงเรียนมัธยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการในยุคปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยนำไปตรวจสอบหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาเป็นรายข้อจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ด้วยวิธีการหาค่าดัชนี IOC (Index of Item-Objective Congruence) ซึ่งข้อคำถามที่จะนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามในครั้งนี้มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จากนั้นนำข้อคำถามที่ผ่านการตรวจสอบหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาแล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดราชบุรีจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองในครั้งแรก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดราชบุรีในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 ฉบับ และได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบทั้ง 200 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด 200 ฉบับ มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล จากนั้น จึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อประมวลผลด้วยวิธีการทางสถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Σ)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการในยุคปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน

ทัศนคติต่อการบริหารงานวิชาการ	μ	Σ	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.94	0.65	เห็นด้วย	7
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.66	0.79	เห็นด้วย	8
3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.97	0.89	เห็นด้วย	4
4. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.07	0.83	เห็นด้วย	2
5. ด้านการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.95	0.87	เห็นด้วย	6
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.96	0.80	เห็นด้วย	5
7. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันจัดการศึกษา	4.06	0.76	เห็นด้วย	3
8. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.12	0.86	เห็นด้วย	1
รวม	3.97	0.81	เห็นด้วย	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการในยุคปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\mu = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็น

รายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.12$) รองลงมา คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\mu = 4.07$) ส่วนด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 3.66$)

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการในยุคปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรีในครั้งนี้ พบว่า ทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพลีน พิงพิทยากุล (2562) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผล และเทียบผลการเรียน การนิเทศการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสอดคล้องกับ ปิยพันธ์ ศิริรักษ์ (2562) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นเรื่องการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ขณะเดียวกันได้สอดคล้องกับความเห็นของ นรรัชต์ ฝันเชียร (2561) ที่ว่า ลักษณะของครูในยุคศตวรรษ 21 นั้น เรื่องของการใช้เทคโนโลยีและการสร้างให้ผู้เรียนเป็นนักคิดและนักพัฒนา ถือเป็นหัวใจหลักในการส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

ส่วนด้านการพัฒนาหลักสูตรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดนั้น ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมพใจ พุมจตุรัส (2562) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และสอดคล้องกับ สุรเศรษฐ์ บุญนก และ

สายทิพย์ ะพู (2561) ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 รายด้านที่เป็นปัญหา 1 ใน 3 อันดับแรก คือ ปัญหาด้านการบริหารหลักสูตร

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แนวคิดเกี่ยวกับเนื้อหาขอบข่ายและภาระงานที่สำคัญของการบริหารงานวิชาการที่สอดคล้องและเหมาะสมกับยุคสมัยปัจจุบันตามทัศนคติของครูผู้สอนที่เป็นผู้ปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ ซึ่งมองว่า ขอบข่ายและภาระงานหลักที่มีความสำคัญควรจะต้องประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6) ด้านการนิเทศการศึกษา 7) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันจัดการศึกษา และ 8) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการในยุคปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี พบว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สายงานการสอนโรงเรียนมัธยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรีมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังผลการวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มของสภาพสังคมในปัจจุบันและนโยบายของรัฐที่มีการให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษากับครูผู้สอนได้มีโอกาสเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานของตนเองมากขึ้น ทางสถานศึกษาควรมีการอบรมให้ครูได้เข้าใจกระบวนการผลิตสื่อเทคโนโลยี รวมถึงการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างถูกวิธี มีการกำหนดให้ครูเรียนรู้การใช้ระบบปฏิบัติการของเครื่องคอมพิวเตอร์ รวมถึงพัฒนาการใช้

โปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ และสนับสนุนอำนวยความสะดวกในเรื่องระบบการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีความเสถียรสามารถใช้งานได้สะดวก เข้าถึงได้ง่ายขึ้น ในขณะเดียวกัน ผลการวิจัยที่ระบุว่าเรื่องการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุดก็ควรมีการนำเรื่องเทคโนโลยีเข้ามาใช้ควบคู่ไปกับการพัฒนาหลักสูตรให้มากขึ้น โดยควรที่จะพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนในการจัดทำหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเหมาะสม รวมถึงกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมร่วมกันของผู้เรียนกับครูผู้สอน และควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้ใช้สื่อออนไลน์ สื่อมัลติมีเดีย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยในลักษณะเชิงเปรียบเทียบทัศนคติครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการในยุคปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษาอื่น ๆ
2. ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในเชิงลึกมากขึ้น
3. ควรมีการศึกษาทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการในยุคปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม เพื่อจะช่วยให้ข้อมูลที่ได้รับมีความสมบูรณ์มากขึ้นและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2561). แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 27 ตุลาคม 2566 จาก <http://nsr.nesdc.go.th>
- นรรักษ์ ฝันเชียร. (2561). ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องมีคุณลักษณะอย่างไร. เรียกใช้เมื่อ 27 ตุลาคม 2566 จาก <https://www.trueplookpanya.com>
- ปิยพันธ์ ศิริรักษ์. (2562). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พัชร พรพิน. (2558). การศึกษาไทยในยุคปัจจุบัน. เรียกใช้เมื่อ 27 ตุลาคม 2566 จาก [https:// patcharapornphin.wordpress.com](https://patcharapornphin.wordpress.com)
- พิมพ์ใจ พุฒจัตรัส. (2562). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- ไพลิน พิงพิทยากุล. (2562). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี. ใน การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มานนท์ จันทรเจียม. (2558). ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มภูเกลิ้อใต้ อำเภอบ่อเกลือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2. เรียกใช้เมื่อ 28 ตุลาคม 2566 จาก <http://www.edu-journal.ru.ac.th>
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2566). สารสนเทศด้านจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 7 พฤษภาคม 2566 จาก <https://edustatistics.moe.go.th/teacher70>
- สยามรัฐออนไลน์. (2566). การปฏิรูปการศึกษาไทยในรอบปี 2565 มีอะไรบ้าง. เรียกใช้เมื่อ 27 ตุลาคม 2566 จาก <https://siamrath.co.th>
- สุรเศรษฐ์ บุญนุก และสายทิพย์ ยะฟู. (2561). แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. ใน การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา. มหาวิทยาลัยรังสิต.